

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 3, Sayı: 8, Eylül 2016, s. 118-126

Banu ÖZKAN¹, Özgür YILMAZ²

OKUL ÖNCESİ DÖNEM 5-6 YAŞ ÇOCUKLARININ TELEVİZYON İZLEME ALIŞKANLIKLARI VE TELEVİZYON PROGRAMLARI HAKKINDA ANNE GÖRÜŞLERİ

Özet

Televizyon, ortaya çıktığı andan itibaren insanoğlunun hayatına girmiş ve yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Günümüzde her evde televizyon bulunmakta, çocukların televizyonla olan etkileşimi de küçük yaşlardan itibaren başlamaktadır. Bu durumda çocukların izleyeceği programlar konusunda ailelerin seçici olması çocuğun televizyondan olumsuz etkilenmesinin önüne geçmek açısından önemlidir. Bu araştırmada okul öncesi dönem 5-6 yaş çocuklarının televizyon izleme alışkanlıklarının ve televizyon programlarının anne görüşleri doğrultusunda incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2014 yılında İstanbul ili Kadıköy ve Beşiktaş ilçelerinde yaşayan, 5-6 yaş çocuğa sahip, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyde, 63 anne katılmıştır. (N=63). İstatistiksel teknik olarak yüzde ve frekans dağılımları incelenmiştir. Bu annelerden 10 tanesi ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmış ve bu verilerin betimsel ve içerik analizleri yapılmıştır. Sonuç olarak, çocukların önemli bir kısmının gün içinde televizyon izledikleri, yine önemli kısmının odasında televizyon olmadığı ve büyük kısmının da çizgi film izledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Televizyon, okul öncesi dönem, anne görüşleri

5-6 AGED PRESCHOOL TERM CHILDREN'S MOTHERS' VIEWS ABOUT CHILDRENS' TELEVISION WATCHING HABITS AND TELEVISION PROGRAMMES

Abstract

Television has been an irrevocable part of people life since it appear. Nowadays, there is a television in every house. Thereby, children's interaction with television starts small ages. Being selective about the programs that the child watch is important to prevent negative effects of television. In this research, it is aimed to investigate views of mothers who have 5-6 aged children. Participants are 63 mothers have 5-6 aged children, medium and higher socio-economic level, in Kadıköy and Beşiktaş İstanbul in 2014. (N=63). Semi structured interviews made with 10 of them. Percentage and frequencies used as statistic techniques. As a result, important part of children watch TV in a day, important part of them don't have TV in their rooms, big part of them watch cartoons on TV.

Key words: Television, preschool term, mother views

1 Arş. Gör. Dr., Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı, banu.ozkan@dpu.edu.tr

2 Yrd. Doç. Dr. İstanbul Üniversitesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü, oyilmaz@istanbul.edu.tr

GİRİŞ

Son yıllarda bilişim ve teknoloji alanında önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Teknolojinin gelişmesi kitle iletişim araçlarında da kendisini göstermiştir. Etkin bir şekilde çok geniş kitlelere ulaşması ve toplumda yaygın olarak kullanılması nedeniyle kitle iletişim araçlarının içinde televizyon ön plana çıkmıştır. Çağımızın en geniş kitle iletişim araçlarından birisi televizyondur. Olumlu ve olumsuz yanları olan televizyon, eğlendirici özelliğinin olması, kitlelere yönelik mesajlar verebilmesi, kitlelerin eğitilmesi ve yönlendirilmesi açısından hala yaygın ve etkileyicidir (Akt. Erdoğan, 2010). Günümüzde televizyon, sosyo-ekonomik düzeylerine bakmaksızın bütün ailelerin sahip olabileceği en temel iletişim araçlarından birisidir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 2012 yılında yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre Türk toplumunun %91,9'u televizyon izlemektedir (Akt, Ünal, Durualp, 2012). Televizyonun bu derece insanların hayatına girmesi ve günün önemli bir bölümünde kullanılması ile aile bireylerinden çocukların televizyonla olan etkileşimi de küçük yaşlardan itibaren başlamaktadır. Bilgi ve iletişim araçlarının bu kadar çeşitlenmesi ve yaygınlaşması, kitle iletişim araçlarından televizyonun bu kadar yaygın kullanılması elbette çocuklar üzerindeki etkilerini de artırmıştır. Çocuğun gelişim sürecine etki eden toplumsal değişkenler içinde günümüzde kitle iletişim araçları içinde televizyon, etkin olması nedeniyle ön plana çıkmıştır (İnanlı, 2008).

Bilgi ve iletişim alanındaki gelişmeler kuşkusuz teknolojinin eğitim alanında kullanımını da etkilenmiştir. Eğitim teknolojileri alanındaki büyük gelişimin yanı sıra evlerde en yaygın olarak kullanılan kitle iletişim aracı televizyonun eğitim alanında kullanılması ile eğitimde ciddi şekilde gelişim sağlanmıştır. Bugün birçok ülkede televizyon eğitim alanında yaygın olarak kullanılmaktadır. Eğitimde televizyon okuma-yazma, yetişkinlerin eğitimi, eğitim hizmetlerini yaygınlaştırma, geleneksel öğretim yöntemlerini destekleme amacıyla kullanılmaktadır. İnsanların sembol ve sesleri kullanarak birbirleriyle iletişim kurmasına olanak sağlayan televizyon okul öncesi dönemde de önemli bir yere sahiptir (Erdoğan, Baran, 2008). Çeşitli araştırmalar, televizyonun okul öncesi dönemde çocukların görsel, bilişsel ve sosyal gelişimine katkı sağladığını göstermektedir (Oktay, 1999; Troseth, 2003; Önder ve Balaban-Dagal, 2005; Straker vd., 2006). Ayrıca, bazı araştırmalar televizyon kullanımının kontrol edilmemesi durumunda çocukların en çok ilgisini çeken çizgi film karakterlerinin olumsuz özelliklerinin çocukların bazı olumsuz davranışlar kazanmalarına neden olduğunu göstermektedir (Strasburger, 1992; Barr ve Hayne, 1999; Geogery vd., 2006).

Televizyon aynı zamanda çocukların davranışlarını da etkileyen bir araçtır. Çocuklar sadece yakın çevrelerindeki aileleri ve insanlarla değil aynı zamanda televizyonla da iletişim halindedirler. Burada dikkat edilmesi gereken nokta televizyon ile çocuk arasındaki iletişimin sadece televizyondan gelen uyarıcılarla sınırlı olmasıdır (Erdoğan, Baran, 2008). Özellikle 2 ve 6 yaş arasındaki çocukların televizyondaki ses efektleri ve görüntülerden etkilendiği gözlemlenmiştir. Dolayısıyla çocuklar, özellikle eğlendirici ve hareketli oldukları için televizyon reklamlarından olumsuz olarak etkilenmekte ve yönlendirilmektedirler. Hareketli ve eğlendirici reklamlarda mutlu hayatlar vaat edilmekte ve çocuklar tüketime yönlendirilmektedir.

Televizyon karşısında yoğun bir şekilde vakit geçiren çocuklar, anne babaları, kardeşleri ve arkadaşlarıyla daha az iletişim kurmakta, öğrenme ve problem çözme becerilerini geliştiren yaratıcı oyunlara daha az vakit ayırmaktadır. Bunun yanı sıra 2-7 yaş aralığındaki çocukların kasları, kemik yapısı ve yürüme becerilerindeki fiziksel gelişimlerine paralel olarak sürekli bir

hareket gereksinimi olmaktadır. Bu gereksinim nedeniyle sürekli koşup oynaması ve çok hareketli olması beklenen çocukların televizyon karşısında uzun süre hareketsiz oturması, fiziksel gelişimlerinde olumsuz etki yaratmaktadır. Ancak bunların yanında, D.G. Singer ve J. L. Singer (1998), farklı kültür ve ırklardan olan okul öncesi çocuklarla gerçekleştirdiği bir çalışmada “Barney ve Arkadaşları”, “Susam Sokağı” ve “Mister Rogers’ Neighborhood” gibi eğitici programların, bu yaş grubundaki çocukların bilişsel, sosyal ve dil gelişimine olumlu etkisi olduğu görülmüştür. Bu etkiler sayı sayma ile konuşma becerilerinde, şekil ve renk bilgilerinde artışın yanı sıra saygı, sevgi, paylaşma, arkadaşlık gibi konularda olumlu duygular hissetme ve tutumlar göstermeleri şeklinde sıralanabilir (Akt., İrkin, 2012).

Okul öncesi dönemin yaşamın temeli olduğunu ve insanın karakterinin büyük kısmının bu dönemde oluştuğunu düşünürsek, bu dönemde çocuğa kazandırılacak davranışlar son derece önemlidir. Çocuklar televizyon yoluyla birçok olumlu ya da olumsuz davranış edinebilirler. Bu nedenle ailelerin çocuğa izletilen televizyon programları konusunda seçici davranmaları gerekmektedir. Ailelerin çocuklarının izlediği televizyon programlarıyla ilgili görüşleri araştırmamızın problemini oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Bu araştırmada çocukların televizyon izleme alışkanlıkları anne görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Araştırma tarama modelinde bir çalışmadır. Annelere anket ve demografik bilgi formu uygulanmış, ayrıca, araştırmada veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği de kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmaya 2014 yılında İstanbul ili Kadıköy ve Beşiktaş ilçelerinde yaşayan, 5-6 yaş çocuğa sahip 63 anne katılmıştır. (N=63). Ayrıca bu annelerden 10 tanesi ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan anket, demografik bilgi formu ve anne görüşme formu kullanılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Anketten elde edilen verilerin çözümlemesinde SPSS paket programı kullanılarak yüzde frekans dağılımları incelenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin betimsel ve içerik analizleri yapılmıştır. Betimsel analiz ile temalar oluşturulurken, içerik analizi ile oluşturulan temalara yönelik alt temalar belirlenmiştir.

BULGULAR

Anketten elde edilen bulgular

Tablo 1. Çocukların Yaşlarına Göre Yüzde ve Frekans Dağılımları

Çocuğun yaşı	F	%
5 yaş	31	49,2
6 yaş	32	50,8
Toplam	63	100

Çocukların yaşlarına göre dağılımlarına bakıldığında 31'i 5 yaş, 63'ü ise 6 yaş grubundadır.

Tablo 2. Çocukların Cinsiyetlerine Göre Yüzde ve Frekans Dağılımları

Çocuğun cinsiyeti	F	%
Kız	29	46
Erkek	34	54
Toplam	63	100

Çocukların cinsiyetlerine bakıldığında, 29 kız, 34 erkek çocuk araştırmaya katılmıştır.

Tablo 3. Çocuğun TV izleme sıklığına göre Yüzde ve Frekans Dağılımları

Çocuğun cinsiyeti	F	%
Hiç	6	9,5
1-2 saat	27	42,9
2-3 saat	18	28,6
3 ve üstü	12	19,0
Toplam	63	100

Çocukların TV izleme sıklığına bakıldığında, 6 çocuk hiç televizyon izlememektedir (%9,5). 27 çocuk günde 1-2 saat izlemektedir (%42,9). 18 çocuk 2-3 saat izlemektedir (28,6). 12 çocuk ise günde 3 saatten fazla televizyon izlemektedir (%19).

Tablo 4. Çocuğun izlediği program türüne göre Yüzde ve Frekans Dağılımları

Çocuğun cinsiyeti	F	%
Belgesel	2	3,2
Çizgi film	54	85,7
Dizi	7	11,1
Toplam	63	100

Çocukların izledikleri programın türüne baktığımızda, büyük çoğunluğu (%85,7) çizgi film izlemektedir. En az izlenen ise belgeseldir (%3,2).

Tablo 9. Çocuğun odasında TV bulunma durumuna göre Yüzde ve Frekans Dağılımları

Çocuğun cinsiyeti	F	%
Evet	7	11,1
Hayır	56	88,9
Toplam	63	100

Çocuğun odasında TV bulunma durumuna bakıldığında, 56 çocuğun odasında televizyon bulunmamaktadır (%11,1). 7 çocuğun ise odasında televizyon vardır (%88,9).

Tablo 10. Ailelerin TV izlerken akıllı işaretlere dikkat etme durumuna göre Yüzde ve Frekans Dağılımları

Çocuğun cinsiyeti	F	%
Evet	39	61,9
Hayır	24	38,1
Toplam	63	100

Ailelerin TV izlerken akıllı işaretlere dikkat etme durumuna bakıldığında, 39 aile dikkat etmekte, 24 aile ise dikkat etmemektedir.

Tablo 11. Çocukların TV karakterlerinden etkilenme durumuna göre Yüzde ve Frekans Dağılımları

Çocuğun cinsiyeti	F	%
Evet	54	85,7
Hayır	9	14,3
Toplam	63	100

54 aile (%85,7) çocuğunun TV karakterlerinden etkilendiğini söylemektedir. 9 aile (%9) ise etkilenmediğini belirtmiştir.

Görüşme Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Temalar ve Alt Temalar

1. Çocuğun televizyondan olumsuz etkilenme nedenlerine ilişkin görüşler
 - 1.1. Ebeveyne bağlı nedenler
 - 1.2. Programlara bağlı nedenler
2. Televizyonun olumsuz etkileriyle baş etmeye yönelik görüşler
 - 2.1 . Ailenin sorumlulukları
 - 2.2. Öğretmenin sorumlulukları
 - 2.3. Televizyon kanallarının sorumlulukları
3. Çocuk programları hakkında görüşler
 - 3.1. Programları olumsuz bulan görüşler
 - 3.2. Programları olumlu bulan görüşler

Çocuğun televizyondan olumsuz etkilenme nedenlerine ilişkin görüşler

Bu alt problem doğrultusunda görüşme formundaki soru, "Sizce çocuğunuz televizyondan neden olumsuz etkilenmektedir?" şeklindedir. Bu alt problem doğrultusunda alınan yanıtların analizi sonucunda iki alt tema ortaya çıkmıştır: Çocuğa bağlı nedenler ve ebeveyne bağlı nedenler. Bu iki alt temayı oluşturan kavramlar incelendiğinde anneler tarafından en çok vurgulanan ebeveynlerin çocuğa izlettikleri programlar konusunda seçici olmamalarıdır (A1,A2,A5,A6,A7,A8). İkinci olarak ise, televizyon programlarının eğitici olmayışı, çizgi filmlerin bile çocuğun gelişimini olumsuz etkilediği söylenmiştir (A3,A4,A9,A10).

Ebeveyne bağlı nedenler

Katılımcılardan biri ‘biz anne baba olarak çocuğun yanında dizi izliyoruz, çocuk da o süre boyunca yanımızda oluyor. Çocuk dizilerdeki olumsuz davranışları da görüyor’ şeklinde görüş belirtmiştir (A2). Bazı katılımcılar ise çocuğun izlediği programlara müdahale edemediklerini belirtmiştir (A6,A8).

Programlara bağlı nedenler

(A4) ‘çocuğumuzun yanında televizyon izlemiyoruz. Günde birkaç saat çizgi film izleme izni var. Fakat çizgi filmler o kadar kalitesiz ki, çocuğum birçok olumsuz davranış ve sözcük öğrendi’ demiştir. (A9) ‘televizyon programları çocukların da izlediği düşünülerek gözden geçirilmeli özellikle şiddet her programda var’ diyerek görüş belirtmiştir.

Televizyonun olumsuz etkileriyle baş etmeye yönelik görüşler

Bu alt problem doğrultusunda görüşme formundaki soru, "Televizyonun olumsuz etkileriyle baş etmek için neler yapılabilir?" şeklindedir. Bu alt problem doğrultusunda alınan yanıtların analizi sonucunda üç alt tema ortaya çıkmıştır: Ailenin, öğretmenin ve televizyon kanallarının sorumlulukları. Bu üç alt temayı oluşturan kavramlar incelendiğinde annelerin çoğu sorumluluğun ebeveynlerde olduğunu söylemiştir.(A1,A2,A4,A6,A8,A9). (A3, A5) öğretmenlerin sorumlu olduğunu (A7, A10) ise televizyon kanallarına sorumluluk düştüğünü belirtmiştir.

Ailenin sorumlulukları

(A1), ‘ biz anne baba olarak akşamları hiç televizyon izlemiyoruz, çocuğumuzu yatırdıktan sonra izliyoruz. Çocuğumuzun da televizyon yerine eğitici oyunlar oynamasını destekliyoruz. İzlettiğimiz iki tane eğitici çizgi film var. Onları da pedagog tavsiyesiyle izletiyoruz’’ demiştir.

(A8), ‘biz aileler çocuklarımızın yanında izlediğimiz programlara dikkat edersek olumsuz etkileri en aza indirebiliriz’’ demiştir. (A9) ‘aileler çocuklarına izletecekleri programlar konusunda seçici değiller’’ diye görüş belirtmiştir.

Öğretmenin sorumlulukları

(A3, A5), ‘öğretmenler aileleri bilinçlendirmeli’’ şeklinde görüş belirtmiştir.

Televizyon kanallarının sorumlulukları

(A7) ise, ‘televizyon kanallarının sorumlu davranması gerekiyor. Gündüz saatlerinde şiddet ve cinsellik içeren programlar var. Akıllı işaretlere dikkat ediyoruz fakat onlar da yanıltabiliyor’’ diye görüş bildirmiştir.

Çocuk programları hakkında görüşler

Bu alt problem doğrultusunda görüşme formundaki soru, "televizyonda yayınlanan çocuk programlarını nasıl buluyorsunuz?" şeklindedir. Bu alt problem doğrultusunda alınan yanıtların analizi sonucunda iki alt tema ortaya çıkmıştır: olumlu ve olumsuz görüşler. Bu iki alt temayı oluşturan kavramlar incelendiğinde annelerin programları olumsuz bulmaktadır.(A1,A2,A3,A4,A5,A6,A8,A9,A10). Yalnızca bir anne olumlu olduğunu düşünmektedir (A7)

Programları olumsuz bulan görüşler

(A2), ‘Çocuk programlarının çoğunda şiddet ve kötü dil var. Gün geçtikçe çizgi filmlerin kalitesi düşüyor. Bizim zamanımızda Susam Sokağı gibi eğitici programlar vardı. Bu tarz programların yeniden yayınlanmasını istiyorum’’ demiştir. (A10), ‘eğitimcilerin ve psikologların birlikte hazırladığı çocuk gelişimini destekleyen programlar yapılmalı’’ diyerek görüş belirtmiştir.

Programları olumlu bulan görüşler

(A7), ‘çocuk programlarının eğitici olduğunu düşünüyorum. En azından bizim izlediklerimiz öyle’’ diyerek görüş belirtmiştir.

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çocukların TV izleme sıklığına bakıldığında, 6 çocuk hiç televizyon izlememektedir (%9,5). 27 çocuk günde 1-2 saat izlemektedir (%42,9). 18 çocuk 2-3 saat izlemektedir (28,6). 12 çocuk ise günde 3 saatten fazla televizyon izlemektedir (%19). Okul öncesi öğrencileri ile gerçekleştirilen başka bir araştırmada da çocukların %56'sının günde 2 saat %44'ünün ise günde 3 saat televizyon seyrettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Sayın 1999). Yapılan bir çok çalışmada da çocukların genellikle günde ortalama iki-üç saat televizyon seyrettikleri saptanmıştır (Güngör ve Ersoy, 1994; Aral ve Ak taş,1997; Doğanay, 1997; Bianchi and Robinson,1997; Akt, Aral, Ceylan ve Bıçakçı, 2011). Bizim araştırmamızda ise, çocukların büyük çoğunluğu günde 1-2 saat televizyon izlemektedir. Araştırmamıza katılan çocukların tam zamanlı okul öncesi eğitim kurumuna devam ediyor olması ve ailelerin orta ve üst sosyoekonomik düzeyde olması bu durumun nedeni olarak gösterilebilir. Hawkins ve Law (2006)'a göre ise, Amerika'da ve İngiltere'de 2-5 yaş arası çocukların yaklaşık dörtte biri aşırı kilolu ya da obezdir. Bunun nedeni de televizyon izleme sıklığıdır.

Ailelerin TV izlerken akıllı işaretlere dikkat etme durumuna bakıldığında, 39 aile dikkat etmekte, 24 aile ise akıllı işaretlere dikkat etmemektedir. Akıllı İşaretler RTÜK tarafından geliştirilmiş olan ve 2006 yılının ikinci yarısından itibaren Türkiye'de ulusal televizyonlarda hayata geçirilen, televizyon programlarının sınıflandırılması sistemidir. Bu sınıflandırma sistemi televizyon programlarının olası zararlı etkilerinden çocuklar ve gençleri korumak amacıyla tasarlanmıştır (Bushman ve Cantor, 2003). Bu nedenle, çocukların izleyeceği programları bu işaretlere dikkat ederek seçmek son derece önemlidir.

Çocukların TV karakterlerinden etkilenme durumuna bakıldığında büyük çoğunluğu (%85,7) etkilenmektedir. Çocukların izlediği çizgi filmlerin çocuklar üzerinde olumsuz etkileri olabileceği gibi, eğer uygun programlar seçilirse çocuğun gelişimine katkısının olacağını söylemek mümkündür. Ayrıca annelerle yapılan görüşmelerde annelerin çoğu televizyondaki çocuk programlarını olumsuz bulmaktadır. Evra (2009)'a göre, araştırmalar, okul öncesi ve ilkökul öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun televizyondaki şiddet görüntülerini izledikten sonra korku tepkisi verdiğini göstermektedir. Hatta televizyondaki şiddet görüntülerinin, çocuklarda korkunç şeylerin kendi başlarına da gelebileceği korkusuna, uyku bozukluklarına ve kâbus görmeye yol açabileceği ifade edilmektedir (Akt, İrkin, 2012). Karaca, Pekyaman ve Güney (2007) aileler ile yaptıkları araştırmalarında, ailelerin görüşünün; reklamların çocuklara zarar verdiği ve reklamların etik açıdan problemlili olduğu sonucuna ulaşımlardır. Serhatlıoğlu (2006), tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada ise, veliler ve öğretmenler tarafından 5-6 yaş aralığındaki okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların dil gelişiminde televizyon programlarının olumlu etkisi olduğu belirtilmiştir.

Bu araştırmadan elde ettiğimiz sonuçlara dayanarak ailelere ve eğitimcileri önerilerimiz şunlardır:

- Aileler çocuklara her konuda olduğu gibi televizyon izleme konusunda da olumlu model olmalıdır.
- Çocuğun televizyon karşısında geçireceği zamanı daha verimli geçirmesi sağlanabilir
- Öğretmenler için medya okuryazarlığı seminerleri düzenlenebilir

KAYNAKÇA

- Yıldırım A, Şimşek, H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Sayın, Ö. (1999). “Aile Ortamında Televizyonun Çocuğun Toplumsallaştırılmasında Tek Yönlü Belirleyiciliği”, İletişim Ortamlarında Çocuk Birey Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Anadolu Üniversitesi Yayınları No.1172, Eskişehir.
- Aral, N., Ceylan, R., Bıçakçı M. (2011). Çocukların televizyon seyretme alışkanlıklarının yaş ve cinsiyete göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt:19 No:2* 489-498
- Karaca,Y., Pekyaman, A., Güney, H. (2007). Ebeveynlerin televizyon reklam içeriklerinin çocuklar üzerindeki etkilerini etik açıdan algulamalarına yönelik bir araştırma. *Sosyal Bilimler Dergisi / Cilt: IX, Sayı: 2,*
- Bushman, B. J. & Cantor, J. (2003). Media ratings for violence and sex. *America Psychologist, 58(2)*, 130-141.
- Hawkins, S. S. ve Law, C., 2006. A Review of risk factors for overweight in preschool children: A policy perspective. *International Journal Of Pediatric Obesity, ss. 195- 209.*
- İnanlı MS.(2008) *Televizyondaki çocuk programlarının beş-altı yaş çocukları için sözel şiddet ve antisosyal sözcükler içermesi durumunun incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İrkin, A. (2012). Çocukların gelişim süreci ve televizyonun etkileri . Uzmanlık tezi. RTÜK
- Bukatko, D. & Daehler, M. W. (2004). *Child development. A thematic approach.fifth edition*. Boston Newyork.
- Larson, R. W. (2004) How U.S Children and adolescents spend time= What it does (and doesn't) tell us about their development. The Graw Hill Companies.USA.
- Erdoğan, S. ve Baran, G. 2008. A study on the opinions of parents regarding television watching habits of their children in the four-six age group. *The Social Sciences 3 (3): 245-248, 2008.*
- Oktay, A., 1999. *Yaşamın sihirli yılları: okul öncesi dönem*. İstanbul.Epsilon Yayıncılık,
- Önder, A. ve Balaban-Dağal, A. 2005. Televizyon ve okul öncesi dönem çocuğu. Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular. Morpa Yayınları, s. 249-264.
- Straker, L., Pollock, C., Zubrick, S.R., and Kurinczuk, J.J., 2006. The association between information and communication technology exposure and physical activity, musculoskeletal and visual symptoms and socio-economic status in 5-year-olds. *Child: Care, health and development, 32, 343–351.*
- Strasburger, V.C., 1992. Children, adolescents and television. *Pediatrics Review, 13: 144-151.*
- Barr, R. ve Hayne, H., 1999. Developmental changes in imitation from television during infancy. *Child Development, 70: 1067-1081.*

Erdoğan, S., 2010. Erken çocukluk döneminde televizyonun sosyal gelişme ve değerler eğitime etkisi. International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 11-13 November, Antalya.

Ünal, N. ve Durualp, E., 2012. Televizyonun Okul Öncesi Çocuklar Üzerindeki Etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilgiler Enstitüsü Dergisi*, 3 (2): 93-104.

GENİŞ ÖZET

Televizyon, ortaya çıktığı andan itibaren insanoğlunun hayatına girmiş ve yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Günümüzde her evde televizyon bulunmaktadır. Dolayısıyla çocukların televizyonla olan etkileşimi de küçük yaşlardan itibaren başlamaktadır. Bu durumda çocukların izleyeceği programlar konusunda ailelerin seçici olması çocuğun televizyondan olumsuz etkilenmesinin önüne geçmek açısından önemlidir. Bu araştırmada okul öncesi dönem 5-6 yaş çocuklarının televizyon izleme alışkanlıklarının ve televizyon programlarının anne görüşleri doğrultusunda incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2014 yılında İstanbul ili Kadıköy ve Beşiktaş ilçelerinde yaşayan, 5-6 yaş çocuğa sahip, orta ve üst sosyo ekonomik düzeyde, 63 anne katılmıştır. (N=63). Bu annelerden 10 tanesi ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmış ve verilerin betimsel ve içerik analizleri yapılmıştır. İstatistiksel teknik olarak yüzde ve frekans dağılımları incelenmiştir. Sonuç olarak, çocukların TV izleme sıklığına bakıldığında, 6 çocuk hiç televizyon izlememektedir (%9,5). 27 çocuk günde 1-2 saat izlemektedir (%42,9). 18 çocuk 2-3 saat izlemektedir (28,6). 12 çocuk ise günde 3 saatten fazla televizyon izlemektedir (%19). Çocukların izledikleri programın türüne baktığımızda, büyük çoğunluğu (%85,7) çizgi film izlemektedir. Çocuğun odasında TV bulunma durumuna bakıldığında, 56 çocuğun odasında televizyon bulunmamaktadır (%11,1). 7 çocuğun ise odasında televizyon vardır (%88,9). Televizyonda çıkan akıllı işaretlere 39 aile dikkat etmekte, 24 aile ise dikkat etmemektedir.